

Un entrebanc al Congrés

La victòria d'Obama el passat 6 de novembre no fou total. Si bé va aconseguir revalidar el seu mandat per quatre anys més, l'espenta del president durant la campanya electoral no ha servit per a arrabassar als republicans el control que, des de 2010, ostenten a la Cambra de Representants dels Estats Units. El veredict de les urnes ha deixat un Capitoli dividit. Els demòcrates han aconseguit ampliar la majoria al Senat, mentre que el poder republicà continuarà atrinxerat a la Cambra de Representants, que controlen des de 2010. Dijous a la vesprada (amb nou escons encara per decidir) els republicans controlaven 233 escons, per 193 del partit demòcrata (vegeu gràfic en pàgina 32).

La pregunta que es planteja ara és fins a quin punt Barack Obama pot

Obama ha revalidat el seu mandat, però no ha aconseguit arrabassar als republicans el control de la Cambra de Representants. Això no hauria d'afectar la política internacional del president nord-americà, però sí que condicionarà la gestió dels afers domèstics.

veure's condicionat per la majoria republicana a la Cambra de Representants. Els experts consultats per aquest setmanari coincideixen a assenyalar que aquesta bipolaritat del Congrés afectarà sobretot la gestió domèstica, però no tant la política internacional, un camp on el president i comandant en cap té molt de marge per a actuar al seu gust. "Per a les polítiques econòmiques i socials ho tindrà ben complicat –augura Cesáreo Rodríguez-Aguilera, catedràtic de ciències polítiques de la Universitat de Barcelona– perquè es necessita el consens de les dues cambres. En política exterior, la cambra rellevant és el Senat i ací els demòcrates tenen majoria. Així, per exemple, els tractats internacionals a què puga arribar Obama requereixen el seu vist-i-plau, però fins i tot n'hi ha que, com els acords executius, no requereixen la ratificació del Congrés."

Rodríguez-Aguilera apunta que Obama, com els seus predecessors, fins i tot pot donar llum verd a una intervenció militar limitada (cas, per exemple, de

Líbia) sense comptar amb el beneplàcit dels representants del poder legislatiu. La llibertat amb què compta l'inquilí de la Casa Blanca, doncs, allunya els temors que la majoria republicana en la Cambra de Representants acabe condicionant l'acció internacional nord-americana. Durant la campanya electoral, Mitt Romney havia perfilat una política exterior molt més agressiva que no Obama en qüestions com ara les relacions comercials amb la Xina (va prometre que tan bon punt arribara a la Casa Blanca signaria un document que declarara que la Xina manipula artificialment la seua moneda); Rússia (va arribar a dir que era "el major enemic geopolític" dels EUA); o l'Iran.

Dos anys de bloqueig. L'endemà de ser reelegit, el president electe va telefonar als caps republicans a la Cambra de Representants i el Senat, John Boehner i Mitch McConnell per demanar-los la col·laboració del seu partit en la nova legislatura que ara comença. Al capdavant, Obama no és nou en això de negociar amb els republicans. La majoria que aquests ostenten en el Congrés des de les eleccions parcials de 2010 s'ha convertit en un dels principals maldecaps del president americà, qui ha vist entrebancar-se alguns dels seus projectes estrella. De fet, si la passada legislatura s'ha saldat amb un cert desencís ha sigut, sobretot, perquè els republicans han impedit a Obama anar tan lluny com hauria volgut. Home dubitatiu i partidari dels consensos, ha vist com la radicalitat dels seus opositors ha provocat en molts casos el bloqueig polític del Capitoli.

Un cas paradigmàtic ha estat la reforma sanitària. Entestat a aconseguir la col·laboració republicana, Obama no va saber aprofitar els dos anys de

Mitt Romney i Barack Obama en un dels debats electorals celebrats durant la campanya.

L'abisme fiscal' obligarà republicans i demòcrates a seure per negociar

majoria demòcrata (de 2008 a 2010) en el Congrés per a accelerar la reforma, així que l'altra meitat de la legislatura va esdevenir una tortuós estira-i-arronsa que ha acabat deslluïnt un dels projectes estrella del seu primer programa electoral.

Més decebedora encara ha estat la qüestió de la reforma migratòria. Obama s'havia compromès l'any 2008 a aprovar un canvi legislatiu que permetria regularitzar la situació de milers d'immigrants que van arribar als Estats Units quan eren menors d'edat. La ma-

joria republicana en el Congrés, però, ha impedit que es produïra cap avanç en aquesta matèria en els últims dos anys. Els demòcrates van aconseguir atraure cap a ells 20 legisladors republicans, però la xifra no fou suficient per a donar via lliure a una reforma que l'electorat llatí –com més va més important– reclama.

“Dels segons mandats dels presidents americans s'espera que siguin més decidits en l'aplicació de les seues promeses –explica l'investigador de l'Institut de Qüestions Internacionals i Política Exterior (Incipe), Damián R. Sanges–. Obama, però, es trobarà lligat de mans si els republicans mantenen el bloqueig de Washington.” La por a un Partit Republicà en descomposició i que utilitze el bloqueig de la Cambra de Representants com a revenja per la derrota hi és present, a la Casa Blanca. Arribats en aquest extrem, el bloqueig de Washington es perllongaria per dos

Qui fa què?

El Congrés és el dipositari del poder legislatiu als Estats Units. Es tracta d'un òrgan bicameral, format per la Cambra de Representants i el Senat. A la primera se la denomina també “cambra baixa”, però els poders que té atribuïts són assimilables als que té el Senat a l'Estat espanyol. En formen part 435 membres, que representen un districte congressional,

el qual serveixen durant dos anys. El Senat és considerat un cos més deliberatiu que la Cambra de Representants i no és assimilable, per les seues atribucions, als senats dels països europeus. Hi ha dos senadors en representació de cada estat, per un període de sis anys. El Senat té en exclusiva les competències per a aprovar o rebutjar les persones designades pel president per a ocupar llocs del poder executiu i judicial i també és l'encarregat de ratificar tractats. Només la Cambra de Representants, en canvi, pot aprovar lleis impositives.

anys més (quan han de tornar a celebrar-se eleccions parcials a la Cambra de Representants). Els primers senyals emesos des de les files republicanes, tanmateix, inviten a pensar que és possible una major col·laboració entre tots dos partits.

Acords a la vora del precipici.

Al capdavant, demòcrates i republicans afronten una perspectiva gens falaguera. Si els dos partits no es posen d'acord, Estats Units s'abocarà a allò que anomenen l'"abisme fiscal", això és, un retall indiscriminat de despesa pública i pujada d'impostos que entraria en vigor l'1 de gener de 2013. L'origen de l'abisme fiscal resideix en els durs enfrontaments que uns i altres han tingut en la Cambra de Representants a propòsit de les mesures de reactivació econòmica i el paper que ha de jugar-hi l'estat.

El precipici fiscal és el resultat de l'acord a què van arribar *in extremis* demòcrates i republicans l'estiu de 2011 per aconseguir elevar el màxim de deute permès al país. D'aquesta manera se salvava de caure en la suspensió de pagaments al govern federal, que acumula un dèficit públic superior al bilió de dòlars i un deute del 105% del PIB. Aquella llei de Control Presupostari es va aprovar pensant que seria transitòria i que les eleccions de la setmana passada canviarien els equilibris polítics al Capitoli i, per tant, desbloquejarien la situació. No ha estat, però, així, i ara Estats Units s'enfronta a la possibilitat que l'u de gener s'aplique automàticament la pujada fiscal i la baixada de la despesa pública més radical de la història del país.

Segons els analistes, la combinació d'aquests dos ajustos reduiria l'activitat en uns 600.000 milions de dòlars, l'equivalent al 4% del PIB nord-americà. De moment, els republicans s'han mostrat disposats a arribar a un acord per a aturar aquesta mena d'apocalipsi econòmic. Queda per saber si tal col·laboració serà l'inici d'una etapa de distensió o si, per contra, serà només una anècdota per a explicar d'ací a quatre anys, quan es faci el balanç d'aquest segon mandat de Barack Obama.

Violeta Tena

“Els EUA són un fanal d'esperança per a tot el món”

Senyora Albright, quan va ser secretària d'Estat sota el govern de Bill Clinton va qualificar els Estats Units de “nació irremplaçable”. Creieu que aquesta expressió encara és vàlida?

—Aquest terme el vam utilitzar en els anys posteriors als governs de Ronald Reagan i George H. W. Bush. En aquella època l'opinió pública americana estava farta de tantes missions militars a l'estranger, tenia por que els EUA s'estiguessin excedint. Per tant era important recordar als meus conciutadans que el món seguia depenent del compromís dels Estats Units.

—I no deu haver arribat el moment de tornar a recordar-los-ho? En aquesta campanya electoral a la presidència tant republicans com demòcrates han parlat, sobretot, de concentrar-se més en la pròpia nació, i no intervenir tant a l'estranger.

—Entengui-ho, els americans simplement estan cansats. Primer vam patir el conflicte sagnant de l'Iraq, després la guerra d'Afganistan, la més llarga de la nostra història. Així doncs, és comprensible que el president Obama vulgui gastar els nostres diners en escoles i carrers del nostre país.

—Així que els Estats Units s'estan aïllant?

—I ara! El terme de “nació irremplaçable” encara és vàlid. Hi ha un fet que sovint es passa per alt: si parlo de la nostra nació irremplaçable, no vol dir que els Estats Units hagin de fer-ho tots sols. Sovint Obama ha fet propaganda per aconseguir un repartiment de responsabilitats amb els aliats dels Estats Units, sobretot amb Europa.

—Però quan ara fa poc els candidats a la presidència discutien sobre política exterior, només es va parlar d'Europa com un exemple d'adver-

L'ex-secretària d'Estat Madeleine Albright, de 75 anys, aconsella Barack Obama i explica el nou rol dels Estats Units en el sistema de poder mundial.

timent (es va descriure com un continent sota el deute).

—Jo vaig néixer a Txèquia, i li puc assegurar que els Estats Units no han oblidat Europa. Tot i l'actual crisi de l'Euro, Europa ja no és cap zona problemàtica. Per això no cal que l'observem tan atentament. A més, Europa pot ser part de la solució, com han demostrat França i Gran Bretanya en l'enderrocament del dictador de Líbia Muammar al-Gaddafi. Aquesta sí que és una evolució positiva.

—Però les bones relacions dels Estats Units amb la Xina ja fa temps que són molt més importants, oi? Una gran part dels emprèstits dels Estats Units es concedeixen des de Pequín, no des d'estats europeus.

—És clar. Depenem els uns dels altres: els xinesos necessiten el nostre mercat de consum; i nosaltres depenem de Pequín en diversos aspectes.

—Al començament, el govern d'Obama va fer la cort als dirigents xinesos de manera intensiva. Però quan el president va viatjar a Pequín va ser rebut de manera freda, gairebé rude. La conducta de Xina s'ha tornat més agressiva?

—Ara els xinesos es consideren una potència mundial més forta que quan jo ocupava el càrrec de secretària. Tot i

Albright, íntima d'Obama: "Els EUA són fins i tot més forts que abans".

això, és interessant veure que el canvi de poder a la Xina transcorre amb més problemes que no pas desitjarien els caps del partit.

—En una comunicació de les ambaixades dels EUA que va fer pública la plataforma WikiLeaks, la vostra successora, Hillary Clinton, es queixava de les dificultats de les relacions amb la Xina. Clinton deia: "Com es pot negociar amb un banquer a qui es deuen molts diners?". Els dirigents dels Estats Units s'han fet a la idea que ja no poden dictar la política mundial?

—No, els americans gaudeixen d'un optimisme sa, però excessiu. Tot i així, és obvi que els americans ens plantegen sovint si aquestes guerres tan cares no deuen haver canviat la nostra situació econòmica i, de rebot, la nostra influència a nivell global.

—En algunes enquestes, la majoria dels americans consideren que la Xina ja és més poderosa a nivell econòmic que els Estats Units. Estem vivint la pujada d'una superpotència?

—Els americans mai no ho veurien així. Els Estats Units encara són una

mena de país escollit, un fanal de l'esperança per a tot el món. Vaig venir aquí quan tenia 11 anys i he aconseguit arribar a secretària d'Estat com a primera dona en aquest càrrec. Coses així només passen als Estats Units. Per descomptat, el candidat republicà Mitt Romney intenta atiar la por a aquest tipus de pujades amb demagògia. Però això només demostra fins a quin punt n'és, de retrògrada, la visió de la política exterior que té Romney. El president Obama ha subratllat reiteradament que els EUA són inclús més forts ara que abans, perquè els Estats Units

"Els xinesos necessiten el nostre mercat de consum, i nosaltres depenem de Pequín en diversos aspectes"

poden comptar amb socis més forts dins un món multipolar.

—Romney també ha atacat Obama pel fet que aquest "demana disculpes a tot el món pel comportament d'Amèrica".

—Aquest retret és encara més absurd. El que em molestava especialment de George W. Bush era la seva interpretació cega de la posició privilegiada dels Estats Units. Bush argumentava que les normes internacionals havien de ser vàlides per a tots els estats, i no només per als EUA. No és gens estrany que, a la resta del món, això no agradés. Obama va haver de superar aquesta herència que va deixar Bush, com ho va fer per exemple en el seu discurs al món islàmic al Caire. Retreure-li això és insultant i típic de la visió del món equivocada de Romney.

—Vós vau insistir als anys noranta que els Estats Units havien ajudat a posar fi a les guerres sagnants dels Balcans. Perquè ara Washington no fa res per aturar els homicidis a Síria?

—Que no fem res? Jo ho veig molt diferent. Occident ha emprès moltes iniciatives: des de mesures d'ajuda per als refugiats sirians, passant per un suport actiu als rebels, fins a la pressió sobre el dictador Baixar al-Assad. L'escàndol real, però, és la vehemència amb què Rússia bloqueja aquests esforços a les Nacions Unides.

—Aquesta no és una excusa de mal pagador? Realment Occident faria més si Rússia cooperés?

—Alguns exigeixen l'establiment d'una zona d'exclusió aèria a Síria. Però tinc grans dubtes sobre si això funcionaria o no. I si entenguéssim armes als rebels, tampoc no sabríem del cert a quines mans anirien a parar finalment.

—Els Estats Units, "el fanal de l'esperança", vol seguir observant com Assad extermina el seu poble?

—S'ha de tenir en compte allò que és factible. I d'això n'estic segura: la invasió militar d'un altre país islàmic (que en el cas de Síria, a més a més, disposa d'un exèrcit fort), ara per ara, no és factible.

Gregor Peter Schmitz
© DER SPIEGEL

Traducció d'Ariadna Rovira